

Usmernenie pre výrobcov, dovozcov, distribútorov a používateľov slamiek (iných ako plastových)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/904 z 5. júna 2019 o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie od roku 2021 zakazuje v krajinách EÚ veľa typov jednorazových plastových výrobkov, vrátane plastových slamiek na pitie. To vedie k výrobe, dovozu a používaniu slamiek z alternatívnych materiálov ako náhradu za plastové materiály.

Najčastejšie sa plastové slamky nahrádzajú slamkami z papiera, skla, kovov, bambusu, bio-plastov (napr. kyselina polymliečna – PLA), zo žitných, pšeničných a makových stebiel, z ryžových alebo pšeničných cestovín.

Slamky vyrábané z ryže a cestovín (resp. vyrobené primárne ako potravinárske výrobky a predávané za účelom konzumácie nápojov) sa môžu uvádzať na trh ako jedlé alebo ako nejedlé.

Toto usmernenie bolo pripravené v súvislosti s narastajúcim počtom žiadostí výrobcov, dovozcov a distribútorov slamiek, ktorí žiadajú o informácie k uvádzaniu týchto výrobkov na trh, pri ktorých sa prelínajú právne predpisy pre materiály a predmety určené na styk s potravinami a právne predpisy v oblasti potravín.

Zároveň toto usmernenie informuje používateľov slamiek (potravinárske prevádzkarne a spotrebiteľov) pre ich správne a bezpečné používanie.

1. Všeobecné požiadavky na všetky typy slamiek

Podľa článku 3 nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami musia byť materiály a predmety vyrábané v súlade s riadnymi výrobnými postupmi tak, aby za obvyklých a predvídateľných podmienok použitia neuvolňovali do potravín látky v množstvách, ktoré by mohli:

- *ohroziť zdravie ľudí,*
- *spôsobiť neprijateľné zmeny v zložení potravín,*
- *spôsobiť zhoršenie ich organoleptických vlastností.*

Výrobca, predajca alebo distribútor musí deklarovat', že výrobok je vhodný na styk s potravinami tj. musí spĺňať požiadavky čl. 3 nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004.

Vo vyhlásení o zhode v súlade s čl. 16 nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004 je nutné deklarovat' zdravotnú bezpečnosť týchto výrobkov (čl. 3 citovaného nariadenia), dodržanie správnych výrobných postupov a vysledovateľnosť (čl. 17 citovaného nariadenia).

Vyhlásenie o zhode vystavuje výrobca alebo dovozca na základe podpornej dokumentácie, ktorá deklaruje ich zdravotnú bezpečnosť. Podpornou dokumentáciou môžu byť správy z laboratórnych testovaní, materiálová špecifikácia alebo iná relevantná dokumentácia preukazujúca bezpečnosť výrobku z hľadiska migrácie a/alebo uvoľňovania látok rizikových pre zdravie ľudí.

2. Požiadavky na označovanie všetkých typov slamiek

Označenie všetkých typov slamiek ustanovuje čl. 15 nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004 a musí obsahovať tieto informácie :

- meno a adresu alebo obchodný názov a adresu výrobcu, spracovateľa alebo predajcu zodpovedného za ich uvádzanie na trh v rámci EÚ
- informáciu, že daný výrobok je určený na styk s potravinami. Táto informácia môže byť uvedená nasledujúcimi spôsobmi : slovami „na styk s potravinami“, konkrétnym označením ich používania (napr. slamka na pitie) alebo týmto symbolom :

- pokiaľ je potrebné, aj konkrétne pokyny, ktoré sa majú dodržiavať pri ich bezpečnom a vhodnom používaní

(v prípade slamiek napr. : teplotné a časové obmedzenie kontaktu slamiek s nápojmi ako aj typ nápojov, pre ktoré sú vhodné napr. používať iba na studené nápoje, nie dlhšie ako 30 minút, typ nápojov: iba nealkoholické nápoje a pod.)

Uvedené informácie majú byť uvedené :

- výrazne, zreteľne čitateľné, nezmazateľné
- v slovenskom jazyku
- označovanie, reklama a prezentácia týchto výrobkov nesmie byť zavádzajúca pre spotrebiteľov.

Informácie majú byť uvádzané :

- priamo na výrobku alebo na jeho obale
- alebo na etikete pripevnej k obalu
- alebo v oznámení v bezprostrednej blízkosti výrobku, ktoré je pre kupujúceho zreteľne viditeľné (táto možnosť prichádza do úvahy iba v prípadoch ak nemôžu byť informácie alebo štítok z technických dôvodov pripevnené k výrobkom).

3. Špeciálne požiadavky na slamky deklarované ako jedlé

Príklad : cestovinové, ryžové slamky alebo iné slamky, na ktoré sa vzťahuje potravinárska legislatíva (deklarovanie obsahu alergénov a/alebo prídavných látok).

Okrem splnenia požiadaviek definovaných v čl. 3 (viď bod 1.), čl. 15, čl. 16 a 17 (viď. bod 1, 2) nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004 musia byť jedlé slamky označené v súlade s čl. 9 nariadenia EP a Rady (ES) č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom v platnom znení, všetkými povinnými informáciami.

3. Špeciálne požiadavky na slamky deklarované ako nejedlé

Okrem splnenia všeobecných požiadaviek definovaných v čl. 3 (viď bod 1.), čl. 15, čl. 16 a 17 (viď. bod 1, 2) nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004 je z dôvodu ochrany zdravia ľudí nutné zabezpečiť označovanie nejedlých cestovinových a ryžových slamiiek (alebo iných slamiiek, na ktorých výrobu sa používajú alergény) nasledovne:

- ak sú slamky deklarované ako nejedlé je nutné uviesť na obale výrobku :
 - obsah alergénov v súlade s nariadením EP a Rady (EÚ) č. 1169/2011.

4. Informácia pre používateľov slamiiek (potravinárske prevádzkarne a spotrebiteľov)

Používatelia (potravinárske prevádzkarne a spotrebiteľia) sú povinní používať slamky iba na deklarovaný účel použitia v súlade s obmedzeniami a reštrikciami uvedenými na obale tak, aby bolo zaručené ich bezpečné používanie.